Sygn. akt I C 453/15

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 września 2015 r.

Sąd Rejonowy w Ostrowie Wielkopolskim I Wydział Cywilny

w osobie Sędziego Sądu Rejonowego Radosława Grzędy

Protokolant : p.o. stażysta T. T.

po rozpoznaniu 12 sierpnia 2015 r w O., na rozprawie,

sprawy z powództwa R. W.

przeciwko pozwanemu (...) Towarzystwo (...) S.A w W.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego (...) Towarzystwo (...) S.A w W. na rzecz powoda R. W. kwotę 6240,00 zł (sześć tysięcy dwieście czterdzieści złotych 00/100) z ustawowymi odsetkami od dnia 16 sierpnia 2014 r do dnia zapłaty

II. zasądza od pozwanego (...) Towarzystwo (...) S.A w W. na rzecz powoda R. W. kwotę 1467złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania

Sygn akt IC 453/15

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 6.02.2015 r R. W. wniósł o zasądzenie od strony pozwanej (...) Towarzystwa (...) S.A. z siedzibą w W. na swoją rzecz kwoty 6240 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 16 sierpnia 2014 r do dnia zapłaty oraz o zasądzenie od strony pozwanej na rzecz powoda kosztów procesu.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał , że pozwana prowadzi działalność w zakresie ubezpieczeń na życie. Dnia 14.11.2008 powód zawarł z pozwaną umowę na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym (...) Program (...) 2008 H (...) . Do umowy mają zastosowanie ogólne warunki ubezpieczenia o oznaczeniu (...)OWU- (...) oraz załącznik do tego dokumentu. Zgodnie z owu w przypadku rozwiązania przez powoda umowy przed ustalonym okresem pozwany miał prawo pobrać ze środków wpłaconych przez powoda tytułem opłaty likwidacyjnej 99% środków finansowych , jeżeli rozwiązanie umowy miało miejsce w pierwszym roku obowiązywania umowy, a stopniowo mniejszy odsetek wpłaconych przez powoda środków , jeżeli rozwiązanie umowy miało miejsce w kolejnych latach obowiązywania umowy . Zawarta przez strony umowa uległa rozwiązaniu w marcu 2014 r . Z uwagi na to w dniu 25 marca 2014 r pozwany dokonał wypłaty środków zgromadzonych na rachunku powoda prowadzonym przez pozwanego na podstawie umowy. Wypłata ta jednak nie obejmowała całości środków zgromadzonych na tym rachunku tj kwoty 29122,84 zł a jedynie kwotę 22591,61 zł . Przed dokonaniem wypłaty pozwany dokonał bowiem zatrzymania z tych środków kwoty 6240 zł z tytułu opłaty likwidacyjnej (26% środków zgromadzonych na rachunku powoda) oraz kwoty 291,23 zł z tytułu opłaty od wykupu. Powód nie zgadzając się z tym wezwał pozwanego pismem z dnia 17 lipca 2014 r do wypłaty na jego rzecz środków potrąconych tytułem opłaty likwidacyjnej. Pozwany odniósł się do tego żądania pismem z dnia 6 sierpnia 2014 r wskazując ,że w związku z wyrokami Sądu Apelacyjnego w Warszawie w przedmiocie stosowania przez pozwanego klauzul niedozwolonych we wzorcach umownych stosowanych przy zawieraniu umów ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym , także postanowienia wzorca umownego mającego zastosowanie do umowy stron , kształtujące wysokość opłaty likwidacyjnej nie wiążą powoda.

Jednakże pozwany wskazał jednocześnie , że na mocy uchwały swojego zarządu z 27.08.2012 jednostronnie zmienił kryteria według których pobiera opłaty likwidacyjne przy rozwiązaniu tego rodzaju umów. Zgodnie z nimi pobierana opłata likwidacyjna stanowi sumę kosztu dystrybucji (nie wyższego niż wartość środków zgromadzonych na rachunku klienta w chwili dokonywania wypłaty tych środków) , kosztu wystawienia polisy w kwocie 260 zł (albo sumę środków zgromadzonych na rachunku klienta w chwili dokonywania wypłaty tych środków , jeżeli ich wartość jest niższa niż 260 zł) oraz kosztu rozwiązania umowy wynoszącego 280 zł (albo sumę środków zgromadzonych na rachunku klienta w chwili dokonywania wypłaty tych środków , jeżeli ich wartość jest niższa niż 280 zł) . Przy czym należy podkreślić ,że powód o takim sposobie ustalania wysokości opłaty dowiedział się po raz pierwszy właśnie z tego pisma pozwanego. Powód wskazał ,że żąda zapłaty kwoty określonej w pozwie powołując się na brak podstawy prawnej do zatrzymania przez pozwanego jakichkolwiek środków znajdujących się na rachunku powoda. Pobranie opłaty likwidacyjnej z rachunku powoda miało miejsce na podstawie jednostronnego oświadczenia pozwanego o zmianie umowy w zakresie pobrania opłaty likwidacyjnej zaś jednostronna zmiana umowy nie może wiązać powoda skoro nie wyraził na nią zgody. Co więcej owu mające zastosowanie do umowy stron w odniesieniu do opłaty likwidacyjnej nie przewidują uprawnienia pozwanego do zmiany sposobu jej ustalania w drodze jednostronnej czynności, podczas gdy taka możliwość została zastrzeżona do innych opłat. Zmiana taka wymagała zmiany umowy a tym samym zgody powoda . Powód wskazał na decyzję Prezesa UOKiK z dnia 15 października 2014 r nr (...) zgodnie z którą uznaje się za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów działanie (...) Towarzystwo (...) S.A. z siedzibą w W., polegające na wprowadzeniu konsumentów błąd, co do zmiany ogólnych warunków ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym poprzez informowanie konsumentów o wprowadzeniu do tych ogólnych warunków postanowienia dotyczącego nowego sposobu naliczania wysokości opłaty likwidacyjnej według zasad wynikających z Uchwały nr 139/2012 Zarządu (...) Towarzystwo (...) S.A. z siedzibą w W. z dnia 27 sierpnia 2013 r., a w konsekwencji pobieranie opłat likwidacyjnych według zasad wynikających z wyżej wymienionej uchwały.

Powód wskazał ponadto ,że postanowienia wzorców umownych stosowanych przez pozwanego a odnoszące się do opłat likwidacyjnych stanowią klauzule niedozwolone. Stawki opłat likwidacyjnych ustalone przez pozwanego mają charakter represyjny . Powód zwrócił uwagę na treść wyroku SA w Warszawie z dnia 26 czerwca 2012 sygn akt VI Aca 87/12 .

Kwota dochodzona przez powoda jest równa wartości środków zatrzymanych przez pozwanego z rachunku powoda , prowadzonego w związku z zawartą umową, z tytułu opłaty likwidacyjnej , która nie została powodowi wypłacona po rozwiązaniu umowy stron wraz z wypłatą środków z tego rachunku w dniu 25 marca 2014 r. Odsetki są liczone od dnia następującego po upływie terminu zapłaty wskazanym w piśmie pełnomocnika powoda z dnia 17 lipca 2014 (pismo to zostało doręczone pozwanemu najpóźniej w dniu 6 sierpnia 2014 r albowiem taką datę zawiera pisemna odpowiedź pozwanego.

Pozwany w odpowiedzi na pozew (k. 48 i n) wniósł o oddalenie powództwa oraz zasądzenie kosztów postępowania .

W uzasadnieniu odpowiedzi na pozew wskazał na charakter opłaty likwidacyjnej . Wskazał także ,że pozwany w celu zawarcia umowy poniósł wysokie koszty pośrednictwa ubezpieczeniowego oraz koszty administracyjne związane z wystawieniem polisy . Na skutek działania powoda po stronie pozwanego powstała strata finansowa bowiem w okresie obowiązywania umowy pozwany nie miał sposobności pokryć poniesionych kosztów z wpłaconych przez powoda składek. Wskazany niedobór pozwany musiał zatem pokryć obciążając powoda opłatą likwidacyjną. Obecnie opłata likwidacyjna jest określana indywidualnie w stosunku do każdej umowy ubezpieczenia na podstawie kosztów rzeczywiście poniesionych przez pozwanego w związku z konkretną umową ubezpieczenia. Podstawowym kosztem jaki pozwany ponosi w związku z zawarciem konkretnej umowy jest koszt prowizji wypłacanej na rzecz agenta ubezpieczeniowego z tytułu zawarcia i obsługi umowy ubezpieczenia . Koszt prowizji wypłaconej w związku z zawarciem umowy to 5700 zł. Inne koszty to koszt wystawienia polisy 260 zł oraz koszty likwidacji polisy 280 zł. Pozwany wskazał ponadto ,że powód jest związany nową metodą wyliczenia opłaty likwidacyjnej.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Strona pozwana prowadzi działalność gospodarczą m.in. w zakresie usług ubezpieczeniowych, w tym sprzedaży ubezpieczeń na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym.

(***dowód*** : bezsporne)

Dnia 14.11.2008 powód zawarł z pozwaną umowę na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym (...) Program (...) 2008 H (...) . Do umowy mają zastosowanie ogólne warunki ubezpieczenia o oznaczeniu (...)OWU- (...) oraz załącznik do tego dokumentu. Zgodnie z par 18 owu towarzystwo pobiera opłatę wstępną , opłatę za zarządzanie, opłatę administracyjną, opłatę transakcyjną, opłatę likwidacyjną, opłatę za wykup, za przewalutowanie, za ryzyko, za wznowienie, za cesję , za obniżenie składki regularnej .

Zgodnie z owu w przypadku rozwiązania przez powoda umowy przed ustalonym okresem pozwany miał prawo pobrać ze środków wpłaconych przez powoda tytułem opłaty likwidacyjnej 99% środków finansowych , jeżeli rozwiązanie umowy miało miejsce w pierwszym roku obowiązywania umowy, a stopniowo mniejszy odsetek wpłaconych przez powoda środków , jeżeli rozwiązanie umowy miało miejsce w kolejnych latach obowiązywania umowy (par 18 ust 6 w zw z par 25 ust 2 pkt 2 3,i 5 OWU). Stosownie do treści § 18 ust. 6 umowy: opłata likwidacyjna jest ustalana procentowo i pobierana z Subkonta Składek Regularnych poprzez umorzenie Jednostek Uczestnictwa ....., która powoduje, że Wartość Subkonta Składek Regularnych staje się niższa od kwoty odpowiadającej Statusowi Polisy Opłaconej.

Opłata ta przedstawiała się następująco :

	Wysokość opłaty likwidacyjnej
W 1 roku	99%
Od 1 rocznicy polisy do dnia poprzedzającego 2 rocznicę	99%
Od 2 rocznicy polisy do dnia poprzedzającego 3 rocznicę	80%
Od 3 rocznicy polisy do dnia poprzedzającego 4 rocznicę	70%
Od 4 rocznicy polisy do dnia poprzedzającego 5 rocznicę	60%
Od 5 rocznicy polisy do dnia poprzedzającego 6 rocznicę	50%
Od 6 rocznicy polisy do dnia poprzedzającego 7 rocznicę	40%
Od 7 rocznicy polisy do dnia poprzedzającego 8 rocznicę	30%
Od 8 rocznicy polisy do dnia poprzedzającego 9 rocznicę	20%
Od 9 rocznicy polisy do dnia poprzedzającego 10 rocznicę	10%

Od 10 rocznicy	0%

Dowód; polisa – k.15 , Owu z załącznikiem – k. 16-36

Zawarta przez strony umowa uległa rozwiązaniu w marcu 2014 r . Z uwagi na to w dniu 20 marca 2014 r pozwany dokonał wypłaty środków zgromadzonych na rachunku powoda prowadzonym przez pozwanego na podstawie umowy.

Wypłata ta nie obejmowała całości środków zgromadzonych na tym rachunku tj kwoty 29122,84 zł a jedynie kwotę 22591,61 zł . Przed dokonaniem wypłaty pozwany dokonał bowiem zatrzymania z tych środków kwoty 6240 zł z tytułu opłaty likwidacyjnej oraz kwoty 291,23 zł z tytułu opłaty od wykupu.

Dowód: potwierdzenie wypłaty – k. 37

Powód nie zgadzając się z tym wezwał pozwanego pismem z dnia 17 lipca 2014 r do wypłaty na jego rzecz środków potrąconych tytułem opłaty likwidacyjnej. Pozwany odniósł się do tego żądania pismem z dnia 6 sierpnia 2014 r wskazując ,że w związku z wyrokami Sądu Apelacyjnego w Warszawie w przedmiocie stosowania przez pozwanego klauzul niedozwolonych we wzorcach umownych stosowanych przy zawieraniu umów ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym na mocy uchwały swojego zarządu z 27.08.2012 dostosował zasady naliczania opłaty likwidacyjnej do wyroków Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów oraz Sądu Apelacyjnego w Warszawie

Zgodnie z nimi pobierana opłata likwidacyjna stanowi sumę kosztu dystrybucji (nie wyższego niż wartość środków zgromadzonych na rachunku klienta w chwili dokonywania wypłaty tych środków) , kosztu wystawienia polisy w kwocie 260 zł (albo sumę środków zgromadzonych na rachunku klienta w chwili dokonywania wypłaty tych środków , jeżeli ich wartość jest niższa niż 260 zł) oraz kosztu rozwiązania umowy wynoszącego 280 zł (albo sumę środków zgromadzonych na rachunku klienta w chwili dokonywania wypłaty tych środków , jeżeli ich wartość jest niższa niż 280 zł) . Powód o takim sposobie ustalania wysokości opłaty dowiedział się po raz pierwszy właśnie z tego pisma pozwanego.

Dowód; pismo z 17.07.2014 – k. 40 i n , pismo z 6.08.2014 – k. 38 i n

Zgodnie z treścią dokumentów sporządzonych przez pozwaną koszt wystawienia polisy wynosi 259,39 zł, zaś koszt likwidacji polisy wynosi 279,16 zł.

Zgodnie z pismem pozwanej sporządzonym w dniu 12.03.2015 r. koszty poniesione w związku z zawarciem i likwidacją umowy ubezpieczenia wyniosły odpowiednio: 5700,00 zł z tytułu kosztów akwizycji, 260,00 zł z tytułu wystawienia polisy i 280,00 zł z tytułu likwidacji polisy. Natomiast suma opłat likwidacyjnych wyniosła 6240 zł. (dokument strony pozwanej w postaci zestawienia kosztów - k. 62 i 63)

Sąd dokonał ustaleń faktycznych w oparciu o dowody z dokumentów, których żadna ze stron skutecznie nie zakwestionowała. Przy tym jednak Sąd pominął dowód w postaci dokumentów z dnia 12.03.2015 r. (k. 62-63), gdyż nie pochodził on od biegłego sądowego, który tylko mógłby wypowiadać się kategorycznie na okoliczności stwierdzone tym pismem.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w całości.

W niniejszej sprawie strona powodowa domagała się od pozwanej zapłaty kwoty 6240 zł wraz z ustawowymi odsetkami tytułem zwrotu świadczenia pobranego nienależnie jako tzw. opłata likwidacyjna po rozwiązaniu umowy ubezpieczenia na życie zawartej między stronami. Powód argumentował, że podstawą prawną naliczenia i pobrania

w/w opłaty były niedozwolone klauzule umowne, które jako nieważne z mocy prawa nie mogą kształtować stosunku prawnego łączącego przedsiębiorcę z konsumentem. Roszczenie okazało się sporne co do zasady. W ocenie strony pozwanej przedmiotowa opłata likwidacyjna została pobrana zgodnie z prawem, a także ze stanem faktycznym, gdyż pozwana poniosła realne koszty w związku z obsługą umowy ubezpieczenia i zostały one w części pokryte przez tą opłatę.

Powód opierał swoje powództwo m.in. na regulacji art. 385^{1} k.c. wskazując, że kwestionowane postanowienia OWU i Załącznika do niego, stosowane przez pozwaną, nie są wiążące dla strony umowy – konsumenta. W myśl § 1 tego artykułu postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nieuzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Zgodnie z § 3 nieuzgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu, w szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta. Przy tym ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje (§ 4).

W sprawie nie budzi wątpliwości, że kwestionowane postanowienie umowne dotyczące pobierania przez pozwaną opłaty likwidacyjnej w razie rezygnacji ubezpieczonego z ubezpieczenia, nie zostało uzgodnione z powodem indywidualnie. W myśl art. 385^{1} § 3 k.c. nieuzgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta. Zapisy kwestionowane przez powoda pochodzą ze wzorca umowy, jakim są OWU, Załącznik do niego.

W rozpoznawanej sprawie między stronami nie było sporne, że umowa, będąca przedmiotem postępowania została zawarta pomiędzy przedsiębiorcą (stroną pozwaną) a konsumentem (powodem), jak również – że postanowienia dotyczące opłaty likwidacyjnej stanowiły element ustalonych przez stronę pozwaną OWU i tym samym nie zostały uzgodnione z powodem indywidualnie, a powód nie miał wpływu na ich treść, gdyż nie były przedmiotem negocjacji. W ocenie Sądu nie można również – na gruncie OWU i umowy ubezpieczenia – uznać opłaty likwidacyjnej za główne świadczenie powoda. W realiach niniejszej sprawy głównym świadczeniem powoda była bowiem składka regularna (roczna) w wysokości oznaczonej w polisie ubezpieczenia .

Przeciwko uznaniu opłaty likwidacyjnej za główne świadczenie umowne przemawia chociażby sam fakt, że naliczana miała być jedynie w wyjątkowym przypadku – a mianowicie w razie przedterminowego rozwiązania czy wygaśnięcia umowy. Była zatem świadczeniem ubocznym, zastrzeżonym na wypadek zakończenia stosunku ubezpieczenia przed uzgodnionym terminem.

Głównymi świadczeniami wynikającymi z zawarcia umowy ubezpieczenia są : po stronie zakładu ubezpieczeń – udzielenie ochrony ubezpieczeniowej w razie zajścia określonego w umowie wypadku, a po stronie ubezpieczonego (ewentualnie ubezpieczającego) – obowiązek zapłaty składki.

W ocenie Sądu postanowienie wzorca umowy przewidujące pobieranie przez ubezpieczyciela opłaty likwidacyjnej pochłaniającej wszystkie, czy też nawet „tylko" większość środków zgromadzonych na rachunku ubezpieczonego konsumenta, kształtuje jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami. Sprzeczność z dobrymi obyczajami polega tu, w ocenie Sądu, na nierównym ukształtowaniu pozycji stron stosunku zobowiązaniowego: w konsekwencji ustalenie opłaty likwidacyjnej na tak wysokim poziomie wartości rachunku, powoduje ,że to wyłącznie konsument ponosi ciężar ekonomiczny rezygnacji z ubezpieczenia na życie i dożycie, przy czym tak wysoka opłata nie ma odzwierciedlenia w kosztach rezygnacji z umowy ponoszonych przez zakład ubezpieczeń.

Uzupełniając dotychczasowe wywody można jeszcze wskazać, że niemal analogiczna treść postanowienia ogólnych warunków ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym, stosowanego przez pozwaną, została

uznana za niedozwoloną w wyniku kontroli abstrakcyjnej dokonanej przez Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w wyroku z dnia 7.10.2011 r. (sygn. akt XVII Amc 1704/09). Jest ona wpisana do rejestru niedozwolonych klauzul . Zgodnie z treścią tego postanowienia, ubezpieczyciel miał prawo pobrać opłatę likwidacyjną wynoszącą w pierwszych dwóch latach trwania ubezpieczenia 99%, a w trzecim roku 80% środków na rachunku ubezpieczonego. Również w orzecznictwie innych sądów powszechnych wielokrotnie wskazywano, że za niedozwolone należy uznać klauzule zawarte w umowach przewidujące stosowanie przez towarzystwa ubezpieczeniowe tzw. opłat likwidacyjnych .

W OWU brak jest zapisu, który wskazywałby na funkcję kompensacyjną opłaty likwidacyjnej . Sama już bowiem nazwa "opłata ", jak również zapisy § 18 ust. 6 wskazują, że opłata ta stanowi świadczenie konsumenta, niebędące świadczeniem głównym, za bliżej nie określone czynności pozwanej, a pobierana jest w razie wygaśnięcia umowy w sytuacji niedopełnienia obowiązków kontraktowych przez konsumenta, bądź wypowiedzenia przez niego umowy. Z powyższego wynika, że ubezpieczyciel przewidział dla ubezpieczonego swoistą sankcję za rezygnację z dalszego kontynuowania umowy bez powiązania jej z realnie poniesionymi wydatkami, w przypadku zawarcia ubezpieczenia na rzecz konkretnej osoby, przy czym owo zastrzeżenie ma charakter uniwersalny, tzn. jest całkowicie niezależne od wartości posiadanych przez ubezpieczonego jednostek uczestnictwa. Nie byłoby sprzeczne z dobrymi obyczajami pobieranie przez ubezpieczyciela - w sytuacji rezygnacji z ubezpieczenia na życie w pierwszych latach jego trwania – opłaty drobnej, uzasadnionej kosztami, jakie powstają dla ubezpieczyciela w związku z przedwczesnym rozwiązaniem umowy mającej w założeniu obowiązywać przez wiele lat. Podkreślić jednak należy, że to właśnie wysokość opłaty , pochłaniającej większość środków zgromadzonych na indywidualnym koncie ubezpieczonego, powód uważa za krzywdzącą, naruszającą interesy ubezpieczającego jako konsumenta.

Nadto, strona pozwana w istocie nie wykazała, jakie rzeczywiście koszty zostały poniesione w związku z rozwiązaniem umowy ubezpieczenia. Znaczna część kosztów funkcjonowania strony pozwanej oraz jej ryzyko jest bowiem pokrywane przez konsumenta w ramach szeregu innych opłat pobieranych przez pozwaną, o których mowa w § 18 ust. 1 OWU, t.j.: towarzystwo pobiera opłatę wstępną . opłatę za zarządzanie, opłatę administracyjną, opłatę transakcyjną, opłatę likwidacyjną, opłatę za wykup, za przewalutowanie, za ryzyko, za wznowienie, za cesję , za obniżenie składki regularnej . Wysokość opłaty likwidacyjnej powinna być zaś uzależniona jedynie od kosztów jakie pozwana ponosi w związku z wygaśnięciem, rozwiązaniem umowy ubezpieczenia i wykupem Jednostek Uczestnictwa. Koszty wymienione przez stronę pozwaną w postaci wypłaconej agentowi prowizji w kwocie 5700 zł, koszty wystawienia polisy w kwocie 260 zł oraz koszty jej likwidacji w kwocie 280 zł nie zostały przez stronę pozwaną w żaden sposób wykazane. Strona pozwana przedłożyła pismo głównego księgowego na okoliczność wysokości kosztów akwizycji (k. 62), jednak osoba, od której pochodzi to oświadczenie nie posiada kompetencji biegłego sądowego. Stąd, dowód ten został przez Sąd pominięty. Pozwana przedłożyła nadto inne pochodzące od niej pisma na okoliczność pozostałych kosztów związanych z obsługą umowy ubezpieczenia. Są to jednak tylko jednostronne oświadczenia. W konsekwencji, w ocenie Sądu strona pozwana w żaden sposób nie udowodniła wysokości kosztów poniesionych przez nią w związku z rozwiązaniem umowy .

Strona pozwana podniosła, że opłata likwidacyjna wiąże się z kosztami jako ubezpieczający poniósł w związku z obsługą umowy ubezpieczenia, m.in. w postaci wypłaconej agentowi prowizji, kosztów wystawienia polisy w kwocie 260 zł oraz kosztów jej likwidacji w kwocie 280 zł. W żaden sposób koszty te nie zostały wykazane. W szczególności chodzi o prowizję agenta, która w niniejszej sprawie musiałaby wynieść 5700 zł. Późniejsze zatem „dopasowanie" kwoty pobranej opłaty likwidacyjnej do rzekomych kosztów związanych z obsługą umowy ubezpieczenia nie znajduje żadnego uzasadnienia.

Zapis OWU był już przedmiotem kontroli sądowej i został uznany przez Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów za niedozwolone postanowienie umowne, co spowodowało wpisanie go do rejestru niedozwolonych postanowień umownych

Sąd podziela pogląd powoda , że postanowienia OWU, w oparciu o które strona pozwana zatrzymałaby dla siebie taki procent środków zgromadzonych przez powoda w ramach funduszy inwestycyjnych oferowanych przez ubezpieczyciela , kształtowały prawa i obowiązki powoda w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco

naruszały jego interesy. Strona pozwana zastrzegła na swoją korzyść prawo do naliczenia rażąco wygórowanej opłaty likwidacyjnej, nie informując kontrahenta z jakich przyczyn świadczenie to ma taką właśnie wysokość i jakie koszty czy też obciążenia wchodzą w skład tej opłaty. Strona pozwana w praktyce przerzuciła na kontrahenta całość obciążeń i ryzyka związanego z zawartą umową, narzucając mu świadczenie o niejasnym charakterze (w praktyce bardziej zbliżone do kary umownej, choć określone jako „opłata") i o niezrozumiałym dla konsumenta celu.

Zauważyć też należy, że świadczenie powoda polegało na uiszczaniu składki; strona pozwana zastrzegła na swoją rzecz szereg różnorodnych opłat, które swymi nazwami sugerowały, że kompensują konkretne czynności i wydatki strony pozwanej. Powód miał prawo oczekiwać, że koszty związane z pozyskaniem, wystawieniem i obsługą jego polisy pokryte zostaną opłatami: wstępną, za zarządzanie, administracyjną, transakcyjną. Miał prawo oczekiwać, że opłata likwidacyjna służy wyłącznie skompensowaniu kosztów likwidacyjnych. Wynika zatem pośrednio, że celowo wprowadzono klienta w błąd co do celu, sensu i charakteru spornej opłaty.

Chybiona jest argumentacja strony pozwanej, jakoby opłata likwidacyjna powinna pokrywać poniesione przez nią już wcześniej koszty akwizycji (prowizję agenta). Pomijając już fakt, że z OWU ani innych dokumentów związanych z zawarciem umowy w ogóle nie wynika, aby opłata likwidacyjna miała na celu skompensowanie stronie pozwanej wszystkich kosztów związanych z umową, a nie tylko kosztów likwidacji polisy, wskazać należy, że koszty związane z działalnością marketingową i aktywnym poszukiwaniem klientów nie są kosztami ponoszonymi bezpośrednio w związku z umową i nie mogą być traktowane jako konieczny ekwiwalentny składnik świadczeń ubezpieczonego. Są to ogólne koszty działalności strony pozwanej, objęte jej ryzykiem gospodarczym; „odzyskanie" ich od klientów następuje poprzez pobieranie od nich określonych świadczeń o charakterze marży, wynagrodzenia, prowizji czy opłat za zarządzanie (czyli, upraszczając, jest uwzględniana w „cenie" oferowanego produktu), nie zaś za pomocą swoistych „kar" czy „odszkodowań" za rozwiązanie umowy. Dążenie strony pozwanej do zapewnienia sobie zysków i zredukowanie ryzyka związanego z negatywną oceną oferty strony pozwanej przez jej klientów nie może prowadzić do obciążenia tymże ryzykiem oraz wszelkimi ponoszonymi przez nią kosztami drugiej strony umowy ubezpieczenia. Usprawiedliwienia dla powyższego nie stanowi nawet fakt, że umowa ubezpieczenia miała długoterminowy charakter, co spowodowało rozłożenie w czasie kosztów ponoszonych przez zakład ubezpieczeń .Lojalność wobec strony nakazuje w sposób czytelny oznaczyć w takiej sytuacji, że konkretne świadczenie jest karą umowną czy też innym świadczeniem odszkodowawczym za przedterminowe zakończenie stosunku zobowiązaniowego, nie zaś ukrywać rzeczywisty sens spornej opłaty przed konsumentem

Sąd uznał za chybioną argumentację strony pozwanej, jakoby uchwalenie przez zarząd ubezpieczyciela nowych zasad ustalania opłaty likwidacyjnej (mających w istocie usankcjonować dotychczasową praktykę obciążania klientów opłatami w wysokości pochłaniającej większość zgromadzonych przez nich środków w początkowych latach umowy) w jakikolwiek sposób „sanowało" wadliwość OWU i dawało podstawy, aby uznać za prawidłowe i uzasadnione obciążenie powoda opłatą likwidacyjną. Po pierwsze, nie sposób uznać, że powyższa uchwała wywołuje jakiekolwiek skutki w zakresie stosunku zobowiązaniowego łączącego strony. Stosunek ten wygasł w marcu 2014 . i nie można go zmienić jednostronnym oświadczeniem woli strony pozwanej. Z OWU nie wynika, aby powód zobowiązany był do kompensowania stronie pozwanej takich kosztów, jak koszty prowizji agenta ubezpieczeniowego (czy też inne koszty szeroko rozumianej działalności promocyjno-marketingowej). Także ogólne przepisy o zobowiązaniach umownych nie dają podstaw, aby na drugą stronę umowy przerzucać odpowiedzialność za koszty prowadzonej działalności gospodarczej, w szczególności za wydatki przedsiębiorcy, które nie są bezpośrednio związane z wykonywaniem konkretnej umowy, stanowią natomiast element ogólnych kosztów prowadzonej działalności gospodarczej. Sąd nie miał zatem podstaw, aby ustalać, że opłata likwidacyjna stronie pozwanej przysługuje, tyle że w innej wysokości niż naliczona. W szczególności podstawy do takich ustaleń nie dawała uchwała zarządu strony pozwanej z 2012 r na co w sposób obszerny wskazał w uzasadnieniu decyzji NR (...) z dnia 15 października 2014 r Prezes UOKiK. W uzasadnieniu tej decyzji wskazano m.in : ,że :

„ nie ulega wątpliwości, że pierwotne postanowienia umowy ubezpieczenia w odniesieniu do wysokości naliczanych opłat likwidacyjnych, na które powód przystał zawierając umowę z pozwaną, z mocy prawa nie były wiążące dla powoda stosownie do orzecznictwa sądów powszechnych w tym zakresie (por. np. wyrok SN z 18.12.2013 r. I CSK

149/13), jak i in concreto stosownie do wyroków, które zapadły w sprawach, jakie toczyły się przeciwko pozwanej (np Wyrok SA w Warszawie z dnia 26 czerwca 2012 r. w sprawie o sygn. VI ACa 87/12, wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie, Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 4 czerwca 2012 r. w sprawie XVII Amc 974/11) Wyrok (...) z dnia 7 października 2011 r. sygn. akt XVII Amc 1704/09. W związku z przedmiotowymi orzeczeniami i wpisaniem klauzuli do rejestru, pozwana Spółka począwszy od dnia 3 września 2012 r. – na podstawie Uchwały Zarządu nr 139/2012 z dnia 27 sierpnia 2012 r. – odstąpiła od stosowania, w pozostających w obrocie umowach ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym, postanowień w brzmieniu identycznym jak te wskazane w rejestrze pod numerem (...). W związku z odstąpieniem od stosowania ww. postanowień, (...) jednostronnie ustalił, że w stosunku do umów ubezpieczenia ufk aktualnie wykonywanych (pozostających w obrocie) „opłata likwidacyjna będzie pobierana w wysokości odpowiadającej sumie następujących kwot: 8 1) w indywidualnych umowach ubezpieczenia: a) kosztu dystrybucji (pośrednictwa ubezpieczeniowego), nie wyższego jednak niż Wartość Subkonta Składek Regularnych według stanu z dnia ustalania wysokości opłaty; b) kosztu wystawienia polisy wynoszącego 260 zł albo odpowiadającego Wartości Subkonta Składek Regularnych, jeżeli Wartość Subkonta Składek Regularnych jest niższa niż 260 zł; c) kosztu rozwiązania umowy (likwidacji polisy) wynoszącego 280 zł albo odpowiadającego Wartości Subkonta Składek Regularnych, jeżeli Wartość Subkonta Składek Regularnych jest niższa niż 280 zł;

(...) nie informował z własnej inicjatywy o zmianie sposobu naliczania opłaty likwidacyjnej. W ocenie Prezesa UOKiK, (...) wprowadzał konsumentów błąd w zakresie zmiany ogólnych warunków ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym, ponieważ informował ich o wprowadzeniu do tych ogólnych warunków postanowienia dotyczącego nowego sposobu naliczania wysokości opłaty likwidacyjnej według zasad wynikających z Uchwały nr 139/2012, co w konsekwencji skutkowało pobieraniem opłat likwidacyjnych według zasad wynikających z wyżej wymienionej uchwały.

Zdaniem organu ochrony konsumentów, (...) ww. Uchwałą Zarządu starało się wprowadzić w sposób jednostronny w OWU, które jest częścią umowy ubezpieczenia ufk, nowe postanowienie umowne dotyczące sposobu wyliczania opłaty likwidacyjnej. Tym samym Towarzystwo wprawdzie nie stosowało względem konsumentów postanowienia, które zostało uznane przez (...) za abuzywne, ale obciążało ich - w przypadku wygaśnięcia umowy ubezpieczenia ufk przed terminem na jaki została umowa zawarta - opłatą likwidacyjną wyliczoną na podstawie nowego postanowienia umownego ustalonego Uchwałą, które nie było częścią istniejącego pomiędzy stronami stosunku obligacyjnego.

W tym miejscu zauważyć należy, iż zgodnie z brzmieniem art. 830 § 3 k.c. ubezpieczyciel może wypowiedzieć umowę ubezpieczenia na życie jedynie w wypadkach wskazanych w ustawie. Natomiast zgodnie z art. 830 § 4 k.c. powyższy przepis (tj. § 3) stosuje się odpowiednio w razie zmiany ogólnych warunków ubezpieczenia na życie w czasie trwania stosunku umownego. Przedmiotowa regulacja oznacza, iż ubezpieczyciel może zmienić ogólne warunki ubezpieczenia na życie w czasie trwania stosunku umownego jedynie w sytuacjach określonych w ustawie. A contrario ustawodawca nie dopuszcza do zmiany ogólnych warunków ubezpieczenia, jeżeli takiej możliwości ustawa nie przewiduje.

Zmiana musiałaby być doręczona konsumentom do zapoznania się przed jej wprowadzeniem w życie oraz przysługiwałoby im prawo do wypowiedzenia umowy w przypadku niezaakceptowania zaproponowanych przez przedsiębiorcę nowych warunków umownych.

Brak jest w polskim ustawodawstwie przepisu, który umożliwiałby samodzielną zmianę umowy łączącej przedsiębiorcę i jego klienta (konsumenta) poprzez decyzję Zarządu tego przedsiębiorstwa, która skutkowałaby wprowadzeniem do umowy łączącej jej strony, nowego postanowienia umownego określającego – jak w tym przypadku - sposób obliczania opłaty likwidacyjnej. Przedmiotowa Uchwała jest wewnętrznym aktem Spółki i nie może skutecznie zmienić zasad określonych stosunków zobowiązaniowych łączących (...) i jego klientów.

Zastąpienie omawianej klauzuli innym postanowieniem przez samego przedsiębiorcę stanowi niedopuszczalną próbę zmiany umowy, która nie może wpływać na obowiązki i uprawnienia jej sygnatariuszy.

Przepisy kodeksu cywilnego dotyczące klauzul niedozwolonych (tj. art. 385 i następne k.c.) nie zawierają możliwości zastąpienia takiego postanowienia, innym zapisem umownym narzuconym przez jedną ze stron stosunku prawnego. Żaden przepis powszechnie obowiązującego prawa nie wprowadza również możliwości zastąpienia abuzywnego postanowienia umownego odpowiednimi regulacjami ustawowymi". Sąd w niniejszej sprawie tą argumentację popiera.

Reasumując należy stwierdzić, iż brak jest możliwości jednostronnej zmiany ubezpieczenia ufk i wprowadzenia do umowy łączącej strony – nowego postanowienia umownego, w tym postanowienia określającego sposób obliczania opłaty likwidacyjnej. Zmiana taka mogłaby nastąpić jedynie na skutek złożenia zgodnego oświadczenia woli przez strony umowy, tj. przez konsumenta oraz (...), co w niniejszej sprawie nie miało miejsca.

Opłata likwidacyjna w takiej wysokości, jak naliczona i pobrana w niniejszej sprawie, jest w ocenie Sądu niezwykle wygórowana, niezależna od poniesionych przez stronę pozwaną realnych kosztów, które zresztą nie dość, że nie zostały wykazane, to do tego, w świetle doświadczenia życiowego, we wskazanym zakresie są nadmierne i rażąco naruszają interesy konsumenta.

Kwota dochodzona przez powoda jest równa wartości środków zatrzymanych przez pozwanego z rachunku powoda , prowadzonego w związku z zawartą umową, z tytułu opłaty likwidacyjnej , która nie została powodowi wypłacona po rozwiązaniu umowy stron wraz z wypłatą środków z tego rachunku w dniu 25 marca 2014 r. Odsetek powód zasadnie żąda od dnia następującego po upływie terminu zapłaty wskazanym w piśmie pełnomocnika powoda z dnia 17 lipca 2014 (pismo to zostało doręczone pozwanemu najpóźniej w dniu 6 sierpnia 2014 r albowiem taką datę zawiera pisemna odpowiedź pozwanego) .

Mając powyższe rozważania na uwadze Sąd orzekł, jak w punkcie I sentencji wyroku .

O kosztach Sąd orzekł na podstawie art 98 kpc . Na poniesione przez powoda koszty procesu złożyły się: opłata sądowa od pozwu w kwocie 250 zł, wynagrodzenie należne pełnomocnikowi powoda w kwocie 1200 zł -oraz koszty opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł, tj. łącznie 1467zł.

Sygn akt IC 453/15

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 6.02.2015 r R. W. wniósł o zasądzenie od strony pozwanej (...) Towarzystwa (...) S.A. z siedzibą w W. na swoją rzecz kwoty 6240 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 16 sierpnia 2014 r do dnia zapłaty oraz o zasądzenie od strony pozwanej na rzecz powoda kosztów procesu.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał , że pozwana prowadzi działalność w zakresie ubezpieczeń na życie. Dnia 14.11.2008 powód zawarł z pozwaną umowę na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym (...) Program (...) 2008 H (...) . Do umowy mają zastosowanie ogólne warunki ubezpieczenia o oznaczeniu (...)OWU- (...) oraz załącznik do tego dokumentu. Zgodnie z owu w przypadku rozwiązania przez powoda umowy przed ustalonym okresem pozwany miał prawo pobrać ze środków wpłaconych przez powoda tytułem opłaty likwidacyjnej 99% środków finansowych , jeżeli rozwiązanie umowy miało miejsce w pierwszym roku obowiązywania umowy, a stopniowo mniejszy odsetek wpłaconych przez powoda środków , jeżeli rozwiązanie umowy miało miejsce w kolejnych latach obowiązywania umowy . Zawarta przez strony umowa uległa rozwiązaniu w marcu 2014 r . Z uwagi na to w dniu 25 marca 2014 r pozwany dokonał wypłaty środków zgromadzonych na rachunku powoda prowadzonym przez pozwanego na podstawie umowy. Wypłata ta jednak nie obejmowała całości środków zgromadzonych na tym rachunku tj kwoty 29122,84 zł a jedynie kwotę 22591,61 zł . Przed dokonaniem wypłaty pozwany dokonał bowiem zatrzymania z tych środków kwoty 6240 zł z tytułu opłaty likwidacyjnej (26% środków zgromadzonych na rachunku powoda) oraz kwoty 291,23 zł z tytułu opłaty od wykupu. Powód nie zgadzając się z tym wezwał pozwanego pismem z dnia 17 lipca 2014 r do wypłaty na jego rzecz środków potrąconych tytułem opłaty likwidacyjnej. Pozwany odniósł się do tego żądania pismem z dnia 6 sierpnia 2014 r wskazując ,że w związku z wyrokami Sądu Apelacyjnego w Warszawie

w przedmiocie stosowania przez pozwanego klauzul niedozwolonych we wzorcach umownych stosowanych przy zawieraniu umów ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym , także postanowienia wzorca umownego mającego zastosowanie do umowy stron , kształtujące wysokość opłaty likwidacyjnej nie wiążą powoda. Jednakże pozwany wskazał jednocześnie , że na mocy uchwały swojego zarządu z 27.08.2012 jednostronnie zmienił kryteria według których pobiera opłaty likwidacyjne przy rozwiązaniu tego rodzaju umów. Zgodnie z nimi pobierana opłata likwidacyjna stanowi sumę kosztu dystrybucji (nie wyższego niż wartość środków zgromadzonych na rachunku klienta w chwili dokonywania wypłaty tych środków) , kosztu wystawienia polisy w kwocie 260 zł (albo sumę środków zgromadzonych na rachunku klienta w chwili dokonywania wypłaty tych środków , jeżeli ich wartość jest niższa niż 260 zł) oraz kosztu rozwiązania umowy wynoszącego 280 zł (albo sumę środków zgromadzonych na rachunku klienta w chwili dokonywania wypłaty tych środków , jeżeli ich wartość jest niższa niż 280 zł) . Przy czym należy podkreślić ,że powód o takim sposobie ustalania wysokości opłaty dowiedział się po raz pierwszy właśnie z tego pisma pozwanego. Powód wskazał ,że żąda zapłaty kwoty określonej w pozwie powołując się na brak podstawy prawnej do zatrzymania przez pozwanego jakichkolwiek środków znajdujących się na rachunku powoda. Pobranie opłaty likwidacyjnej z rachunku powoda miało miejsce na podstawie jednostronnego oświadczenia pozwanego o zmianie umowy w zakresie pobrania opłaty likwidacyjnej zaś jednostronna zmiana umowy nie może wiązać powoda skoro nie wyraził na nią zgody. Co więcej owu mające zastosowanie do umowy stron w odniesieniu do opłaty likwidacyjnej nie przewidują uprawnienia pozwanego do zmiany sposobu jej ustalania w drodze jednostronnej czynności, podczas gdy taka możliwość została zastrzeżona do innych opłat. Zmiana taka wymagała zmiany umowy a tym samym zgody powoda . Powód wskazał na decyzję Prezesa UOKiK z dnia 15 października 2014 r nr (...) zgodnie z którą uznaje się za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów działanie (...) Towarzystwo (...) S.A. z siedzibą w W., polegające na wprowadzeniu konsumentów błąd, co do zmiany ogólnych warunków ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym poprzez informowanie konsumentów o wprowadzeniu do tych ogólnych warunków postanowienia dotyczącego nowego sposobu naliczania wysokości opłaty likwidacyjnej według zasad wynikających z Uchwały nr 139/2012 Zarządu (...) Towarzystwo (...) S.A. z siedzibą w W. z dnia 27 sierpnia 2013 r., a w konsekwencji pobieranie opłat likwidacyjnych według zasad wynikających z wyżej wymienionej uchwały.

Powód wskazał ponadto ,że postanowienia wzorców umownych stosowanych przez pozwanego a odnoszące się do opłat likwidacyjnych stanowią klauzule niedozwolone. Stawki opłat likwidacyjnych ustalone przez pozwanego mają charakter represyjny . Powód zwrócił uwagę na treść wyroku SA w Warszawie z dnia 26 czerwca 2012 sygn akt VI Aca 87/12 .

Kwota dochodzona przez powoda jest równa wartości środków zatrzymanych przez pozwanego z rachunku powoda , prowadzonego w związku z zawartą umową, z tytułu opłaty likwidacyjnej , która nie została powodowi wypłacona po rozwiązaniu umowy stron wraz z wypłatą środków z tego rachunku w dniu 25 marca 2014 r. Odsetki są liczone od dnia następującego po upływie terminu zapłaty wskazanym w piśmie pełnomocnika powoda z dnia 17 lipca 2014 (pismo to zostało doręczone pozwanemu najpóźniej w dniu 6 sierpnia 2014 r albowiem taką datę zawiera pisemna odpowiedź pozwanego.

Pozwany w odpowiedzi na pozew (k. 48 i n) wniósł o oddalenie powództwa oraz zasądzenie kosztów postępowania .

W uzasadnieniu odpowiedzi na pozew wskazał na charakter opłaty likwidacyjnej . Wskazał także ,że pozwany w celu zawarcia umowy poniósł wysokie koszty pośrednictwa ubezpieczeniowego oraz koszty administracyjne związane z wystawieniem polisy . Na skutek działania powoda po stronie pozwanego powstała strata finansowa bowiem w okresie obowiązywania umowy pozwany nie miał sposobności pokryć poniesionych kosztów z wpłaconych przez powoda składek. Wskazany niedobór pozwany musiał zatem pokryć obciążając powoda opłatą likwidacyjną. Obecnie opłata likwidacyjna jest określana indywidualnie w stosunku do każdej umowy ubezpieczenia na podstawie kosztów rzeczywiście poniesionych przez pozwanego w związku z konkretną umową ubezpieczenia. Podstawowym kosztem jaki pozwany ponosi w związku z zawarciem konkretnej umowy jest koszt prowizji wypłacanej na rzecz agenta ubezpieczeniowego z tytułu zawarcia i obsługi umowy ubezpieczenia . Koszt prowizji wypłaconej w związku z

zawarciem umowy to 5700 zł. Inne koszty to koszt wystawienia polisy 260 zł oraz koszty likwidacji polisy 280 zł. Pozwany wskazał ponadto ,że powód jest związany nową metodą wyliczenia opłaty likwidacyjnej.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Strona pozwana prowadzi działalność gospodarczą m.in. w zakresie usług ubezpieczeniowych, w tym sprzedaży ubezpieczeń na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym.

(***dowód*** : bezsporne)

Dnia 14.11.2008 powód zawarł z pozwaną umowę na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym (...) Program (...) 2008 H (...) . Do umowy mają zastosowanie ogólne warunki ubezpieczenia o oznaczeniu (...)OWU- (...) oraz załącznik do tego dokumentu. Zgodnie z par 18 owu towarzystwo pobiera opłatę wstępną , opłatę za zarządzanie, opłatę administracyjną, opłatę transakcyjną, opłatę likwidacyjną, opłatę za wykup, za przewalutowanie, za ryzyko, za wznowienie, za cesję , za obniżenie składki regularnej .

Zgodnie z owu w przypadku rozwiązania przez powoda umowy przed ustalonym okresem pozwany miał prawo pobrać ze środków wpłaconych przez powoda tytułem opłaty likwidacyjnej 99% środków finansowych , jeżeli rozwiązanie umowy miało miejsce w pierwszym roku obowiązywania umowy, a stopniowo mniejszy odsetek wpłaconych przez powoda środków , jeżeli rozwiązanie umowy miało miejsce w kolejnych latach obowiązywania umowy (par 18 ust 6 w zw z par 25 ust 2 pkt 2 3,i 5 OWU). Stosownie do treści § 18 ust. 6 umowy: opłata likwidacyjna jest ustalana procentowo i pobierana z Subkonta Składek Regularnych poprzez umorzenie Jednostek Uczestnictwa ....., która powoduje, że Wartość Subkonta Składek Regularnych staje się niższa od kwoty odpowiadającej Statusowi Polisy Opłaconej.

Opłata ta przedstawiała się następująco :

	Wysokość opłaty likwidacyjnej
W 1 roku	99%
Od 1 rocznicy polisy do dnia poprzedzającego 2 rocznicę	99%
Od 2 rocznicy polisy do dnia poprzedzającego 3 rocznicę	80%
Od 3 rocznicy polisy do dnia poprzedzającego 4 rocznicę	70%
Od 4 rocznicy polisy do dnia poprzedzającego 5 rocznicę	60%
Od 5 rocznicy polisy do dnia poprzedzającego 6 rocznicę	50%
Od 6 rocznicy polisy do dnia poprzedzającego 7 rocznicę	40%
Od 7 rocznicy polisy do dnia poprzedzającego 8 rocznicę	30%
Od 8 rocznicy polisy do dnia poprzedzającego 9 rocznicę	20%

Od 9 rocznicy polisy do dnia poprzedzającego 10 rocznicę	10%
Od 10 rocznicy	0%

Dowód; polisa – k.15 , Owu z załącznikiem – k. 16-36

Zawarta przez strony umowa uległa rozwiązaniu w marcu 2014 r . Z uwagi na to w dniu 20 marca 2014 r pozwany dokonał wypłaty środków zgromadzonych na rachunku powoda prowadzonym przez pozwanego na podstawie umowy.

Wypłata ta nie obejmowała całości środków zgromadzonych na tym rachunku tj kwoty 29122,84 zł a jedynie kwotę 22591,61 zł . Przed dokonaniem wypłaty pozwany dokonał bowiem zatrzymania z tych środków kwoty 6240 zł z tytułu opłaty likwidacyjnej oraz kwoty 291,23 zł z tytułu opłaty od wykupu.

Dowód: potwierdzenie wypłaty – k. 37

Powód nie zgadzając się z tym wezwał pozwanego pismem z dnia 17 lipca 2014 r do wypłaty na jego rzecz środków potrąconych tytułem opłaty likwidacyjnej. Pozwany odniósł się do tego żądania pismem z dnia 6 sierpnia 2014 r wskazując ,że w związku z wyrokami Sądu Apelacyjnego w Warszawie w przedmiocie stosowania przez pozwanego klauzul niedozwolonych we wzorcach umownych stosowanych przy zawieraniu umów ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym na mocy uchwały swojego zarządu z 27.08.2012 dostosował zasady naliczania opłaty likwidacyjnej do wyroków Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów oraz Sądu Apelacyjnego w Warszawie

Zgodnie z nimi pobierana opłata likwidacyjna stanowi sumę kosztu dystrybucji (nie wyższego niż wartość środków zgromadzonych na rachunku klienta w chwili dokonywania wypłaty tych środków) , kosztu wystawienia polisy w kwocie 260 zł (albo sumę środków zgromadzonych na rachunku klienta w chwili dokonywania wypłaty tych środków , jeżeli ich wartość jest niższa niż 260 zł) oraz kosztu rozwiązania umowy wynoszącego 280 zł (albo sumę środków zgromadzonych na rachunku klienta w chwili dokonywania wypłaty tych środków , jeżeli ich wartość jest niższa niż 280 zł) . Powód o takim sposobie ustalania wysokości opłaty dowiedział się po raz pierwszy właśnie z tego pisma pozwanego.

Dowód; pismo z 17.07.2014 – k. 40 i n , pismo z 6.08.2014 – k. 38 i n

Zgodnie z treścią dokumentów sporządzonych przez pozwaną koszt wystawienia polisy wynosi 259,39 zł, zaś koszt likwidacji polisy wynosi 279,16 zł.

Zgodnie z pismem pozwanej sporządzonym w dniu 12.03.2015 r. koszty poniesione w związku z zawarciem i likwidacją umowy ubezpieczenia wyniosły odpowiednio: 5700,00 zł z tytułu kosztów akwizycji, 260,00 zł z tytułu wystawienia polisy i 280,00 zł z tytułu likwidacji polisy. Natomiast suma opłat likwidacyjnych wyniosła 6240 zł. (dokument strony pozwanej w postaci zestawienia kosztów - k. 62 i 63)

Sąd dokonał ustaleń faktycznych w oparciu o dowody z dokumentów, których żadna ze stron skutecznie nie zakwestionowała. Przy tym jednak Sąd pominął dowód w postaci dokumentów z dnia 12.03.2015 r. (k. 62-63), gdyż nie pochodził on od biegłego sądowego, który tylko mógłby wypowiadać się kategorycznie na okoliczności stwierdzone tym pismem.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w całości.

W niniejszej sprawie strona powodowa domagała się od pozwanej zapłaty kwoty 6240 zł wraz z ustawowymi odsetkami tytułem zwrotu świadczenia pobranego nienależnie jako tzw. opłata likwidacyjna po rozwiązaniu umowy ubezpieczenia na życie zawartej między stronami. Powód argumentował, że podstawą prawną naliczenia i pobrania w/w opłaty były niedozwolone klauzule umowne, które jako nieważne z mocy prawa nie mogą kształtować stosunku prawnego łączącego przedsiębiorcę z konsumentem. Roszczenie okazało się sporne co do zasady. W ocenie strony pozwanej przedmiotowa opłata likwidacyjna została pobrana zgodnie z prawem, a także ze stanem faktycznym, gdyż pozwana poniosła realne koszty w związku z obsługą umowy ubezpieczenia i zostały one w części pokryte przez tą opłatę.

Powód opierał swoje powództwo m.in. na regulacji art. 385^{1} k.c. wskazując, że kwestionowane postanowienia OWU i Załącznika do niego, stosowane przez pozwaną, nie są wiążące dla strony umowy – konsumenta. W myśl § 1 tego artykułu postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nieuzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Zgodnie z § 3 nieuzgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu, w szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta. Przy tym ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje (§ 4).

W sprawie nie budzi wątpliwości, że kwestionowane postanowienie umowne dotyczące pobierania przez pozwaną opłaty likwidacyjnej w razie rezygnacji ubezpieczonego z ubezpieczenia, nie zostało uzgodnione z powodem indywidualnie. W myśl art. 385^{1} § 3 k.c. nieuzgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta. Zapisy kwestionowane przez powoda pochodzą ze wzorca umowy, jakim są OWU, Załącznik do niego.

W rozpoznawanej sprawie między stronami nie było sporne, że umowa, będąca przedmiotem postępowania została zawarta pomiędzy przedsiębiorcą (stroną pozwaną) a konsumentem (powodem), jak również – że postanowienia dotyczące opłaty likwidacyjnej stanowiły element ustalonych przez stronę pozwaną OWU i tym samym nie zostały uzgodnione z powodem indywidualnie, a powód nie miał wpływu na ich treść, gdyż nie były przedmiotem negocjacji. W ocenie Sądu nie można również – na gruncie OWU i umowy ubezpieczenia – uznać opłaty likwidacyjnej za główne świadczenie powoda. W realiach niniejszej sprawy głównym świadczeniem powoda była bowiem składka regularna (roczna) w wysokości oznaczonej w polisie ubezpieczenia .

Przeciwko uznaniu opłaty likwidacyjnej za główne świadczenie umowne przemawia chociażby sam fakt, że naliczana miała być jedynie w wyjątkowym przypadku – a mianowicie w razie przedterminowego rozwiązania czy wygaśnięcia umowy. Była zatem świadczeniem ubocznym, zastrzeżonym na wypadek zakończenia stosunku ubezpieczenia przed uzgodnionym terminem.

Głównymi świadczeniami wynikającymi z zawarcia umowy ubezpieczenia są : po stronie zakładu ubezpieczeń – udzielenie ochrony ubezpieczeniowej w razie zajścia określonego w umowie wypadku, a po stronie ubezpieczonego (ewentualnie ubezpieczającego) – obowiązek zapłaty składki.

W ocenie Sądu postanowienie wzorca umowy przewidujące pobieranie przez ubezpieczyciela opłaty likwidacyjnej pochłaniającej wszystkie, czy też nawet „tylko" większość środków zgromadzonych na rachunku ubezpieczonego konsumenta, kształtuje jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami. Sprzeczność z dobrymi obyczajami polega tu, w ocenie Sądu, na nierównym ukształtowaniu pozycji stron stosunku zobowiązaniowego: w konsekwencji ustalenie opłaty likwidacyjnej na tak wysokim poziomie wartości rachunku, powoduje ,że to wyłącznie

konsument ponosi ciężar ekonomiczny rezygnacji z ubezpieczenia na życie i dożycie, przy czym tak wysoka opłata nie ma odzwierciedlenia w kosztach rezygnacji z umowy ponoszonych przez zakład ubezpieczeń.

Uzupełniając dotychczasowe wywody można jeszcze wskazać, że niemal analogiczna treść postanowienia ogólnych warunków ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym, stosowanego przez pozwaną, została uznana za niedozwoloną w wyniku kontroli abstrakcyjnej dokonanej przez Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w wyroku z dnia 7.10.2011 r. (sygn. akt XVII Amc 1704/09). Jest ona wpisana do rejestru niedozwolonych klauzul . Zgodnie z treścią tego postanowienia, ubezpieczyciel miał prawo pobrać opłatę likwidacyjną wynoszącą w pierwszych dwóch latach trwania ubezpieczenia 99%, a w trzecim roku 80% środków na rachunku ubezpieczonego. Również w orzecznictwie innych sądów powszechnych wielokrotnie wskazywano, że za niedozwolone należy uznać klauzule zawarte w umowach przewidujące stosowanie przez towarzystwa ubezpieczeniowe tzw. opłat likwidacyjnych .

W OWU brak jest zapisu, który wskazywałby na funkcję kompensacyjną opłaty likwidacyjnej . Sama już bowiem nazwa "opłata ", jak również zapisy § 18 ust. 6 wskazują, że opłata ta stanowi świadczenie konsumenta, niebędące świadczeniem głównym, za bliżej nie określone czynności pozwanej, a pobierana jest w razie wygaśnięcia umowy w sytuacji niedopełnienia obowiązków kontraktowych przez konsumenta, bądź wypowiedzenia przez niego umowy. Z powyższego wynika, że ubezpieczyciel przewidział dla ubezpieczonego swoistą sankcję za rezygnację z dalszego kontynuowania umowy bez powiązania jej z realnie poniesionymi wydatkami, w przypadku zawarcia ubezpieczenia na rzecz konkretnej osoby, przy czym owo zastrzeżenie ma charakter uniwersalny, tzn. jest całkowicie niezależne od wartości posiadanych przez ubezpieczonego jednostek uczestnictwa. Nie byłoby sprzeczne z dobrymi obyczajami pobieranie przez ubezpieczyciela - w sytuacji rezygnacji z ubezpieczenia na życie w pierwszych latach jego trwania – opłaty drobnej, uzasadnionej kosztami, jakie powstają dla ubezpieczyciela w związku z przedwczesnym rozwiązaniem umowy mającej w założeniu obowiązywać przez wiele lat. Podkreślić jednak należy, że to właśnie wysokość opłaty , pochłaniającej większość środków zgromadzonych na indywidualnym koncie ubezpieczonego, powód uważa za krzywdzącą, naruszającą interesy ubezpieczającego jako konsumenta.

Nadto, strona pozwana w istocie nie wykazała, jakie rzeczywiście koszty zostały poniesione w związku z rozwiązaniem umowy ubezpieczenia. Znaczna część kosztów funkcjonowania strony pozwanej oraz jej ryzyko jest bowiem pokrywane przez konsumenta w ramach szeregu innych opłat pobieranych przez pozwaną, o których mowa w § 18 ust. 1 OWU, t.j.: towarzystwo pobiera opłatę wstępną . opłatę za zarządzanie, opłatę administracyjną, opłatę transakcyjną, opłatę likwidacyjną, opłatę za wykup, za przewalutowanie, za ryzyko, za wznowienie, za cesję , za obniżenie składki regularnej . Wysokość opłaty likwidacyjnej powinna być zaś uzależniona jedynie od kosztów jakie pozwana ponosi w związku z wygaśnięciem, rozwiązaniem umowy ubezpieczenia i wykupem Jednostek Uczestnictwa. Koszty wymienione przez stronę pozwaną w postaci wypłaconej agentowi prowizji w kwocie 5700 zł, koszty wystawienia polisy w kwocie 260 zł oraz koszty jej likwidacji w kwocie 280 zł nie zostały przez stronę pozwaną w żaden sposób wykazane. Strona pozwana przedłożyła pismo głównego księgowego na okoliczność wysokości kosztów akwizycji (k. 62), jednak osoba, od której pochodzi to oświadczenie nie posiada kompetencji biegłego sądowego. Stąd, dowód ten został przez Sąd pominięty. Pozwana przedłożyła nadto inne pochodzące od niej pisma na okoliczność pozostałych kosztów związanych z obsługą umowy ubezpieczenia. Są to jednak tylko jednostronne oświadczenia. W konsekwencji, w ocenie Sądu strona pozwana w żaden sposób nie udowodniła wysokości kosztów poniesionych przez nią w związku z rozwiązaniem umowy .

Strona pozwana podniosła, że opłata likwidacyjna wiąże się z kosztami jako ubezpieczający poniósł w związku z obsługą umowy ubezpieczenia, m.in. w postaci wypłaconej agentowi prowizji, kosztów wystawienia polisy w kwocie 260 zł oraz kosztów jej likwidacji w kwocie 280 zł. W żaden sposób koszty te nie zostały wykazane. W szczególności chodzi o prowizję agenta, która w niniejszej sprawie musiałaby wynieść 5700 zł. Późniejsze zatem „dopasowanie" kwoty pobranej opłaty likwidacyjnej do rzekomych kosztów związanych z obsługą umowy ubezpieczenia nie znajduje żadnego uzasadnienia.

Zapis OWU był już przedmiotem kontroli sądowej i został uznany przez Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów za niedozwolone postanowienie umowne, co spowodowało wpisanie go do rejestru niedozwolonych postanowień umownych

Sąd podziela pogląd powoda , że postanowienia OWU, w oparciu o które strona pozwana zatrzymałaby dla siebie taki procent środków zgromadzonych przez powoda w ramach funduszy inwestycyjnych oferowanych przez ubezpieczyciela , kształtowały prawa i obowiązki powoda w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco naruszały jego interesy. Strona pozwana zastrzegła na swoją korzyść prawo do naliczenia rażąco wygórowanej opłaty likwidacyjnej, nie informując kontrahenta z jakich przyczyn świadczenie to ma taką właśnie wysokość i jakie koszty czy też obciążenia wchodzą w skład tej opłaty. Strona pozwana w praktyce przerzuciła na kontrahenta całość obciążeń i ryzyka związanego z zawartą umową, narzucając mu świadczenie o niejasnym charakterze (w praktyce bardziej zbliżone do kary umownej, choć określone jako „opłata") i o niezrozumiałym dla konsumenta celu.

Zauważyć też należy, że świadczenie powoda polegało na uiszczaniu składki; strona pozwana zastrzegła na swoją rzecz szereg różnorodnych opłat, które swymi nazwami sugerowały, że kompensują konkretne czynności i wydatki strony pozwanej. Powód miał prawo oczekiwać, że koszty związane z pozyskaniem, wystawieniem i obsługą jego polisy pokryte zostaną opłatami: wstępną, za zarządzanie, administracyjną, transakcyjną. Miał prawo oczekiwać, że opłata likwidacyjna służy wyłącznie skompensowaniu kosztów likwidacyjnych. Wynika zatem pośrednio, że celowo wprowadzono klienta w błąd co do celu, sensu i charakteru spornej opłaty.

Chybiona jest argumentacja strony pozwanej, jakoby opłata likwidacyjna powinna pokrywać poniesione przez nią już wcześniej koszty akwizycji (prowizję agenta). Pomijając już fakt, że z OWU ani innych dokumentów związanych z zawarciem umowy w ogóle nie wynika, aby opłata likwidacyjna miała na celu skompensowanie stronie pozwanej wszystkich kosztów związanych z umową, a nie tylko kosztów likwidacji polisy, wskazać należy, że koszty związane z działalnością marketingową i aktywnym poszukiwaniem klientów nie są kosztami ponoszonymi bezpośrednio w związku z umową i nie mogą być traktowane jako konieczny ekwiwalentny składnik świadczeń ubezpieczonego. Są to ogólne koszty działalności strony pozwanej, objęte jej ryzykiem gospodarczym; „odzyskanie" ich od klientów następuje poprzez pobieranie od nich określonych świadczeń o charakterze marży, wynagrodzenia, prowizji czy opłat za zarządzanie (czyli, upraszczając, jest uwzględniana w „cenie" oferowanego produktu), nie zaś za pomocą swoistych „kar" czy „odszkodowań" za rozwiązanie umowy. Dążenie strony pozwanej do zapewnienia sobie zysków i zredukowanie ryzyka związanego z negatywną oceną oferty strony pozwanej przez jej klientów nie może prowadzić do obciążenia tymże ryzykiem oraz wszelkimi ponoszonymi przez nią kosztami drugiej strony umowy ubezpieczenia. Usprawiedliwienia dla powyższego nie stanowi nawet fakt, że umowa ubezpieczenia miała długoterminowy charakter, co spowodowało rozłożenie w czasie kosztów ponoszonych przez zakład ubezpieczeń .Lojalność wobec strony nakazuje w sposób czytelny oznaczyć w takiej sytuacji, że konkretne świadczenie jest karą umowną czy też innym świadczeniem odszkodowawczym za przedterminowe zakończenie stosunku zobowiązaniowego, nie zaś ukrywać rzeczywisty sens spornej opłaty przed konsumentem

Sąd uznał za chybioną argumentację strony pozwanej, jakoby uchwalenie przez zarząd ubezpieczyciela nowych zasad ustalania opłaty likwidacyjnej (mających w istocie usankcjonować dotychczasową praktykę obciążania klientów opłatami w wysokości pochłaniającej większość zgromadzonych przez nich środków w początkowych latach umowy) w jakikolwiek sposób „sanowało" wadliwość OWU i dawało podstawy, aby uznać za prawidłowe i uzasadnione obciążenie powoda opłatą likwidacyjną. Po pierwsze, nie sposób uznać, że powyższa uchwała wywołuje jakiekolwiek skutki w zakresie stosunku zobowiązaniowego łączącego strony. Stosunek ten wygasł w marcu 2014 . i nie można go zmienić jednostronnym oświadczeniem woli strony pozwanej. Z OWU nie wynika, aby powód zobowiązany był do kompensowania stronie pozwanej takich kosztów, jak koszty prowizji agenta ubezpieczeniowego (czy też inne koszty szeroko rozumianej działalności promocyjno-marketingowej). Także ogólne przepisy o zobowiązaniach umownych nie dają podstaw, aby na drugą stronę umowy przerzucać odpowiedzialność za koszty prowadzonej działalności gospodarczej, w szczególności za wydatki przedsiębiorcy, które nie są bezpośrednio związane z wykonywaniem konkretnej umowy, stanowią natomiast element ogólnych kosztów prowadzonej działalności gospodarczej. Sąd nie

miał zatem podstaw, aby ustalać, że opłata likwidacyjna stronie pozwanej przysługuje, tyle że w innej wysokości niż naliczona. W szczególności podstawy do takich ustaleń nie dawała uchwała zarządu strony pozwanej z 2012 r na co w sposób obszerny wskazał w uzasadnieniu decyzji NR (...) z dnia 15 października 2014 r Prezes UOKiK. W uzasadnieniu tej decyzji wskazano m.in : ,że :

„ nie ulega wątpliwości, że pierwotne postanowienia umowy ubezpieczenia w odniesieniu do wysokości naliczanych opłat likwidacyjnych, na które powód przystał zawierając umowę z pozwaną, z mocy prawa nie były wiążące dla powoda stosownie do orzecznictwa sądów powszechnych w tym zakresie (por. np. wyrok SN z 18.12.2013 r. I CSK 149/13), jak i in concreto stosownie do wyroków, które zapadły w sprawach, jakie toczyły się przeciwko pozwanej (np Wyrok SA w Warszawie z dnia 26 czerwca 2012 r. w sprawie o sygn. VI ACa 87/12, wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie, Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 4 czerwca 2012 r. w sprawie XVII Amc 974/11) Wyrok (...) z dnia 7 października 2011 r. sygn. akt XVII Amc 1704/09. W związku z przedmiotowymi orzeczeniami i wpisaniem klauzuli do rejestru, pozwana Spółka począwszy od dnia 3 września 2012 r. – na podstawie Uchwały Zarządu nr 139/2012 z dnia 27 sierpnia 2012 r. – odstąpiła od stosowania, w pozostających w obrocie umowach ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym, postanowień w brzmieniu identycznym jak te wskazane w rejestrze pod numerem (...). W związku z odstąpieniem od stosowania ww. postanowień, (...) jednostronnie ustalił, że w stosunku do umów ubezpieczenia ufk aktualnie wykonywanych (pozostających w obrocie) „opłata likwidacyjna będzie pobierana w wysokości odpowiadającej sumie następujących kwot: 8 1) w indywidualnych umowach ubezpieczenia: a) kosztu dystrybucji (pośrednictwa ubezpieczeniowego), nie wyższego jednak niż Wartość Subkonta Składek Regularnych według stanu z dnia ustalania wysokości opłaty; b) kosztu wystawienia polisy wynoszącego 260 zł albo odpowiadającego Wartości Subkonta Składek Regularnych, jeżeli Wartość Subkonta Składek Regularnych jest niższa niż 260 zł; c) kosztu rozwiązania umowy (likwidacji polisy) wynoszącego 280 zł albo odpowiadającego Wartości Subkonta Składek Regularnych, jeżeli Wartość Subkonta Składek Regularnych jest niższa niż 280 zł;

(...) nie informował z własnej inicjatywy o zmianie sposobu naliczania opłaty likwidacyjnej. W ocenie Prezesa UOKiK, (...) wprowadzał konsumentów błąd w zakresie zmiany ogólnych warunków ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym, ponieważ informował ich o wprowadzeniu do tych ogólnych warunków postanowienia dotyczącego nowego sposobu naliczania wysokości opłaty likwidacyjnej według zasad wynikających z Uchwały nr 139/2012, co w konsekwencji skutkowało pobieraniem opłat likwidacyjnych według zasad wynikających z wyżej wymienionej uchwały.

Zdaniem organu ochrony konsumentów, (...) ww. Uchwałą Zarządu starało się wprowadzić w sposób jednostronny w OWU, które jest częścią umowy ubezpieczenia ufk, nowe postanowienie umowne dotyczące sposobu wyliczania opłaty likwidacyjnej. Tym samym Towarzystwo wprawdzie nie stosowało względem konsumentów postanowienia, które zostało uznane przez (...) za abuzywne, ale obciążało ich - w przypadku wygaśnięcia umowy ubezpieczenia ufk przed terminem na jaki została umowa zawarta - opłatą likwidacyjną wyliczoną na podstawie nowego postanowienia umownego ustalonego Uchwałą, które nie było częścią istniejącego pomiędzy stronami stosunku obligacyjnego.

W tym miejscu zauważyć należy, iż zgodnie z brzmieniem art. 830 § 3 k.c. ubezpieczyciel może wypowiedzieć umowę ubezpieczenia na życie jedynie w wypadkach wskazanych w ustawie. Natomiast zgodnie z art. 830 § 4 k.c. powyższy przepis (tj. § 3) stosuje się odpowiednio w razie zmiany ogólnych warunków ubezpieczenia na życie w czasie trwania stosunku umownego. Przedmiotowa regulacja oznacza, iż ubezpieczyciel może zmienić ogólne warunki ubezpieczenia na życie w czasie trwania stosunku umownego jedynie w sytuacjach określonych w ustawie. A contrario ustawodawca nie dopuszcza do zmiany ogólnych warunków ubezpieczenia, jeżeli takiej możliwości ustawa nie przewiduje.

Zmiana musiałaby być doręczona konsumentom do zapoznania się przed jej wprowadzeniem w życie oraz przysługiwałoby im prawo do wypowiedzenia umowy w przypadku niezaakceptowania zaproponowanych przez przedsiębiorcę nowych warunków umownych.

Brak jest w polskim ustawodawstwie przepisu, który umożliwiałby samodzielną zmianę umowy łączącej przedsiębiorcę i jego klienta (konsumenta) poprzez decyzję Zarządu tego przedsiębiorstwa, która skutkowałaby wprowadzeniem do umowy łączącej jej strony, nowego postanowienia umownego określającego – jak w tym przypadku - sposób obliczania opłaty likwidacyjnej. Przedmiotowa Uchwała jest wewnętrznym aktem Spółki i nie może skutecznie zmienić zasad określonych stosunków zobowiązaniowych łączących (...) i jego klientów.

Zastąpienie omawianej klauzuli innym postanowieniem przez samego przedsiębiorcę stanowi niedopuszczalną próbę zmiany umowy, która nie może wpływać na obowiązki i uprawnienia jej sygnatariuszy.

Przepisy kodeksu cywilnego dotyczące klauzul niedozwolonych (tj. art. 385 i następne k.c.) nie zawierają możliwości zastąpienia takiego postanowienia, innym zapisem umownym narzuconym przez jedną ze stron stosunku prawnego. Żaden przepis powszechnie obowiązującego prawa nie wprowadza również możliwości zastąpienia abuzywnego postanowienia umownego odpowiednimi regulacjami ustawowymi". Sąd w niniejszej sprawie tą argumentację popiera.

Reasumując należy stwierdzić, iż brak jest możliwości jednostronnej zmiany ubezpieczenia ufk i wprowadzenia do umowy łączącej strony – nowego postanowienia umownego, w tym postanowienia określającego sposób obliczania opłaty likwidacyjnej. Zmiana taka mogłaby nastąpić jedynie na skutek złożenia zgodnego oświadczenia woli przez strony umowy, tj. przez konsumenta oraz (...), co w niniejszej sprawie nie miało miejsca.

Opłata likwidacyjna w takiej wysokości, jak naliczona i pobrana w niniejszej sprawie, jest w ocenie Sądu niezwykle wygórowana, niezależna od poniesionych przez stronę pozwaną realnych kosztów, które zresztą nie dość, że nie zostały wykazane, to do tego, w świetle doświadczenia życiowego, we wskazanym zakresie są nadmierne i rażąco naruszają interesy konsumenta.

Kwota dochodzona przez powoda jest równa wartości środków zatrzymanych przez pozwanego z rachunku powoda , prowadzonego w związku z zawartą umową, z tytułu opłaty likwidacyjnej , która nie została powodowi wypłacona po rozwiązaniu umowy stron wraz z wypłatą środków z tego rachunku w dniu 25 marca 2014 r. Odsetek powód zasadnie żąda od dnia następującego po upływie terminu zapłaty wskazanym w piśmie pełnomocnika powoda z dnia 17 lipca 2014 (pismo to zostało doręczone pozwanemu najpóźniej w dniu 6 sierpnia 2014 r albowiem taką datę zawiera pisemna odpowiedź pozwanego) .

Mając powyższe rozważania na uwadze Sąd orzekł, jak w punkcie I sentencji wyroku .

O kosztach Sąd orzekł na podstawie art 98 kpc . Na poniesione przez powoda koszty procesu złożyły się: opłata sądowa od pozwu w kwocie 250 zł, wynagrodzenie należne pełnomocnikowi powoda w kwocie 1200 zł -oraz koszty opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł, tj. łącznie 1467zł.

/-/ R. G.